

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
NIILLO JÄÄSKINEN
prednesené 26. apríla 2012¹

Vec C-138/11

**Compass-Datenbank GmbH
proti
Republik Österreich**

[návrh na začatie prejudiciálneho konania podaný Oberster Gerichtshof (Rakúsko)]

„Hospodárska súťaž — Zneužívanie dominantného postavenia v zmysle článku 102 ZFEÚ — Pojem ‚podnikanie‘ — Opakované použitie údajov verejného sektora — Absolútny zákaz opakovaného použitia údajov obsiahnutých vo verejnom obchodnom registri — Odmietnutie zo strany členského štátu udeliť licenciu na hromadný prenos údajov na účely opakovaného komerčného použitia — Identifikácia dodávateľského trhu — Dôležité zariadenia — Odmietnutie poskytnutia — Smernica 68/151/EHS — Smernica 96/9/ES — Smernica 2003/98/ES“

I – Úvod

1. V prejednávacom prípade žiada Oberster Gerichtshof (Najvyšší súd Rakúska) usmernenie, pokiaľ ide o to, či Rakúsko „podniká“ v zmysle článku 102 ZFEÚ, keď zakazuje tak opakované použitie údajov obsiahnutých vo svojom verejnom obchodnom registri (ďalej len „obchodný register“), ako aj komercializáciu týchto údajov na vytvorenie komplexnejšej obchodnej informačnej služby. Ak je to tak, Súdny dvor je vyzvaný poskytnúť usmernenie, pokiaľ ide o to, či je uplatniteľná takzvaná teória „dôležitých zariadení“. Táto teória sa týka situácií, v rámci ktorých kontrola zdroja na dodávateľskom trhu zo strany podniku vytvára dominantné postavenie na odberateľskom trhu.

2. Tieto otázky vyvstali v kontexte, v ktorom sú relevantné zásady práva EÚ týkajúce sa právnej ochrany databáz, vedenia verejných obchodných registrov členskými štátmi, ako aj opakovaného použitia údajov verejného sektora. Je to tak preto, lebo na jednej strane Rakúsko sa odvoláva na smernicu, ktorá ukladá povinnosť viesť register obsahujúci informácie o obchodných spoločnostiach, ďalej na právnu ochranu databáz, ako aj na opakované použitie verejných informácií. Na druhej strane Compass-Datenbank, spoločnosť, ktorá podala prejednávajúcu žalobu, sa na podporu svojich tvrdení, ktoré predložila v súvislosti so zneužívaním dominantného postavenia a presnejšie v súvislosti s teóriou „dôležitých zariadení“, odvoláva na smernicu o opakovanom použití verejných informácií.

¹ — Jazyk prednesu: angličtina.

II – Právna úprava EÚ

Smernica 68/151/EHS²

3. Článok 3 smernice 68/151 znie:

„1. V každom členskom štáte sa v centrálnom registri, obchodnom registri alebo v registri spoločností založí spis pre každú spoločnosť v ňom zapísanú.

2. Všetky doklady a údaje, ktoré sa musia zverejniť podľa článku 2, sa uchovávajú v spise alebo sa vložia do registra;...

3. Kópia všetkých dokladov alebo údajov, alebo ich častí uvedená v článku 2 musí byť obdržateľná na základe podania žiadosti. Najneskôr od 1. januára 2007 sa žiadosti môžu predkladať do registra v papierovej podobe alebo elektronicky podľa voľby žiadateľa.

Od dátumu, ktorý si zvolí každý členský štát, najneskôr však od 1. januára 2007, sa musia dať kópie uvedené v prvom pododseku získať z registra v papierovej podobe alebo elektronicky podľa voľby žiadateľa. ...

Cena za získanie kópie všetkých dokladov alebo údajov, alebo ich častí uvedených v článku 2, v papierovej podobe alebo elektronicky, nepresiahne administratívne náklady na jej zhotovenie.

Kópie vytlačené na papieri sa osvedčia ako overené kópie, pokiaľ sa žiadateľ takéhoto osvedčenia nevzdá. Elektronické kópie sa neosvedčujú ako overené kópie, pokiaľ žiadateľ výslovne nežiada takéto osvedčenie. ...

4. Doklady a údaje uvedené v odseku 2 sa zverejnia uverejnením v celoštátnom vestníku, ktorý na tento účel určí členský štát, v úplnosti alebo čiastočne alebo odkazom na dokument, ktorý sa založil do súboru alebo vložil do registra. Celoštátny vestník určený na tento účel sa môže uchovávať elektronicky. ...

5. Spoločnosť môže uplatniť doklady a údaje voči tretím osobám až po tom, čo boli zverejnené v súlade s odsekom 4, pokiaľ spoločnosť nepreukáže, že tretie strany mali o nich vedomosti.

Vo vzťahu k úkonom vykonaným pred 16. dňom odo dňa zverejnenia však doklady a údaje nemožno uplatniť voči tretím osobám, ak preukážu, že bolo pre ne nemožné mať o nich vedomosti. ...“

2 — Prvá smernica Rady 68/151/EHS z 9. marca 1968 o koordinácii ochranných opatrení, ktoré členské štáty vyžadujú od obchodných spoločností na ochranu záujmov spoločníkov a tretích osôb v zmysle druhého odseku článku 58 zmluvy s cieľom zabezpečiť rovnocennosť týchto ochranných opatrení v rámci celého spoločenstva (Ú. v. ES L 65, s. 8; Mim. vyd. 17/001, s. 3), zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2003/58/ES z 15. júla 2003, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 68/151/EHS v súvislosti s požiadavkami na zverejňovanie s ohľadom na určité typy spoločností (Ú. v. EÚ L 221, s. 13; Mim. vyd. 17/001, s. 304).

Smernica 96/9/ES³

4. Odôvodnenia 40 a 41 smernice 96/9 znejú:

„(40) Keďže cieľom práva *sui generis* je zabezpečiť ochranu akéhokoľvek investovania do získania, overenia alebo sprístupnenia obsahu databázy na obmedzené obdobie počas trvania autorských práv; takéto investovanie môže pozostávať z vynakladania finančných prostriedkov alebo vynaloženia času, úsilia, energie.

(41) Keďže cieľom práva *sui generis* je poskytnúť zostavovateľovi databázy možnosť zabrániť nedovolennej extrakcii alebo reutilizácii [extrakcii alebo opakovanému použitiu – *neoficiálny preklad*] celého obsahu databázy alebo jej podstatnej časti; keďže zostavovateľ databázy je osoba, ktorá vyvíja iniciatívu a nesie investičné riziko; to osobitne vylučuje podzmluvných partnerov z definície zostavovateľa.“

5. Článok 7 smernice 96/9 nazvaný „Predmet ochrany“ obsiahnutý v kapitole III nazvanej „Právo *sui generis*“ znie:

„1. Členské štáty ustanovia pre zostavovateľa databázy, ktorá vykazuje kvalitatívne alebo kvantitatívne podstatný vklad do získania, overenia, alebo prezentácie jej obsahu, právo zamedziť konaniam spočívajúcim extrakcii alebo reutilizácii [v extrakcii alebo opakovanom použití – *neoficiálny preklad*] celého obsahu databázy alebo kvalitatívne či kvantitatívne vyhodnotenej podstatnej časti z nej.

2. Na účely tejto kapitoly:

- a) ‚extrakcia‘ znamená trvalý alebo dočasný transfer celého obsahu databázy alebo jej podstatnej časti na ďalší nosič, a to akýmkoľvek prostriedkom alebo akoukoľvek formou;
- b) ‚reutilizácia [opakované použitie – *neoficiálny preklad*]‘ znamená akúkoľvek formu sprístupnenia verejnosti celého obsahu databázy alebo jej podstatnej časti rozširovaním duplikátov, nájmom, priamym prepojením alebo inými formami prenosu. Prvý predaj duplikátu databázy v rámci spoločenstva majiteľom práva alebo s jeho súhlasom vyčerpáva právo kontrolovať ďalší predaj tohto duplikátu v rámci spoločenstva

....

3. Právo uvedené v odseku 1 môže byť prevedené, postúpené alebo poskytnuté na základe zmluvnej licencie. ...

5. Opakovaná alebo systematická extrakcia alebo reutilizácia [extrakcia alebo opakované použitie – *neoficiálny preklad*] nepodstatných častí obsahu databázy zahŕňujúca konanie, ktoré je v rozpore so zvyčajným využívaním databázy alebo ktoré neprimerane poškodzuje oprávnené záujmy zostavovateľa databázy, nie sú dovolené.“

Smernica 2003/98/ES⁴

3 — Smernica Európskeho parlamentu a Rady 96/9/ES z 11. marca 1996 o právnej ochrane databáz (Ú. v. ES L 77, s. 20; Mim. vyd. 13/015, s. 459).

4 — Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/98/ES zo 17. novembra 2003 o opakovanom použití informácií verejného sektora (Ú. v. EÚ L 345, s. 90; Mim. vyd. 13/032, s. 701).

6. Odôvodnenia 8 až 9 smernice 2003/98 znejú:

- „(8) Je potrebný všeobecný rámec podmienok, ktorými sa riadi opakované použitie dokumentov verejného sektora, aby boli zabezpečené čestné, primerané a nediskriminačné podmienky opakovaného použitia takých informácií. Subjekty verejného sektora zhromažďujú, zhotovujú, reprodukovujú a šíria dokumenty, aby plnili svoje úlohy. Využitie takých dokumentov z iných dôvodov predstavuje opakované použitie. Opatrenia členských štátov môžu ísť nad rámec minimálnych štandardov stanovených v tejto smernici a tým sa umožní rozsiahlejšie opakované použitie.
- (9) Táto smernica neobsahuje záväzok umožniť opakované použitie dokumentov. Rozhodnutie o tom, či sa povolí alebo nepovolí opakované použitie zostáva na členských štátoch alebo príslušnom subjekte verejného sektora... Subjekty verejného sektora by mali byť podporované pri sprístupňovaní všetkých dokumentov, ktoré majú v držbe, na opakované použitie. Subjekty verejného sektora by mali podporovať opakované použitie dokumentov, vrátane oficiálnych textov legislatívneho a správneho charakteru v takých prípadoch, keď subjekt verejného sektora má právo povoliť ich opakované použitie.“

7. Odôvodnenie 22 smernice 2003/98 stanovuje, že „... Táto smernica nemá vplyv na existenciu alebo vlastníctvo práv duševného vlastníctva subjektov verejného sektora, ani neobmedzuje výkon takých práv akýmkoľvek spôsobom nad rámec stanovený touto smernicou. ... Subjekty verejného sektora by však mali uplatňovať svoje autorské práva spôsobom, ktorý uľahčí opakované použitie.“

8. Článok 1 ods. 1 smernice 2003/98 nazvaný „Predmet a rozsah platnosti“ znie:

„1. Táto smernica stanovuje minimálny súbor pravidiel a praktické prostriedky, ktorými sa riadi a uľahčuje ďalšie použitie existujúcich dokumentov v držbe subjektami verejného sektora členských štátov.“

9. Článok 2 ods. 4 smernice 2003/98 definuje opakované použitie ako „použitie dokumentov, ktoré majú v držbe subjekty verejného sektora, osobami alebo právnymi subjektami na komerčné alebo nekomerčné účely iné, než je pôvodný účel v rámci verejných úloh, pre ktoré bol dokument zhotovený. Výmena dokumentov medzi subjektami verejného sektora len na účely plnenia verejných úloh, nepredstavuje opakované použitie“.

10. Článok 3 smernice 2003/98 nazvaný „Všeobecný princíp“ znie:

„Členské štáty zabezpečia aby tam, kde je povolené opakované použitie dokumentov v držbe subjektov verejného sektora, boli tieto dokumenty opakovane použiteľné na komerčné alebo nekomerčné účely v súlade s podmienkami stanovenými v kapitole III a IV. Pokiaľ je to možné, dokumenty budú sprístupnené v elektronickej forme.“

III – Konanie vo veci samej, relevantná vnútroštátna právna úprava a predložené prejudiciálne otázky

A – Obchodný register

11. Podľa § 1 a § 2 Firmenbuchgesetz (ďalej len „FBG“)⁵ sú obchodné spoločnosti povinné zapisovať do obchodného registra určité skutočnosti, ktoré sú v zmysle týchto ustanovení taktiež povinné sprístupniť verejnosti. Podľa § 3 týmito skutočnosťami sú obchodné meno, právna forma, sídlo, charakteristika predmetu podnikania, existujúce pobočky, meno, dátum narodenia a rozsah právomoci osôb, ktoré majú oprávnenie na zastupovanie, ako aj podrobnosti týkajúce sa konania o likvidácii alebo začatia konkurzného konania.

12. Až do roku 1990 boli informácie, ktoré viedlo Rakúsko, prístupné verejnosti prostredníctvom súdov, ktoré viedli obchodný register. Nahliadanie do tohto obchodného registra je možné aj naďalej prostredníctvom miestnych a regionálnych súdov (Bezirksgerichte) alebo prostredníctvom notárov (§ 33 a § 35 FBG) za zákonný súdny poplatok.

13. Od 1. januára 1991 sa obchodný register zmenil na elektronický obchodný register a do konca roka 1994 prebiehalo opätovné zapisovanie všetkých údajov o podnikoch. Od roku 1993 mohla verejnosť vyhľadávať cez teletext a od roku 1999 bolo možné vyhľadávanie v obchodnom registri cez internet. Podľa § 34 FBG má každý právo na rýchly prístup k informáciám obsiahnutým v obchodnom registri prostredníctvom elektronického prenosu v rozsahu, v akom to umožňujú technické prostriedky a dostupnosť personálu.

14. Elektronický prístup verejnosti k obchodnému registru sa zmenil v roku 1999, keď Rakúsko zadalo pôvodne piatim účtovným agentúram (Verrechnungsstellen) zákazku na zabezpečenie prístupu k obchodnému registru prostredníctvom internetu.⁶ Tieto agentúry vyberajú zákonný súdny poplatok a náhradu nákladov za svoje služby. Súdne poplatky za rýchlu možnosť nahliadnutia a nahliadnutie vo všeobecnosti sa odvíjajú od Firmenbuchdatenbankverordnung (vyhláška upravujúca databázu obchodných registrov; ďalej len „FBDV“⁷). Súdne poplatky vyberajú účtovné agentúry a odvádzajú ich štátu. Ich výška sa vypočítava vzhľadom na povahu sprístupnenej informácie. Samostatná náhrada za službu poskytnutú zo strany účtovných agentúr musí byť schválená ministerstvom spravodlivosti.

15. Databáza obchodného registra je chránenou databázou. Držiteľ práva *sui generis* k databáze je Rakúsko. Podľa § 4 ods. 2 FBDV povolenie nahliadať do obchodného registra nepredstavuje právo distribuovať („zakázané opakované použitie“). Toto právo prináleží Rakúsku ako autorovi databázy v súlade s relevantnými ustanoveniami autorského práva, ktoré boli prijaté na účely vykonania smernice 96/9.⁸

B – Databáza spoločnosti Compass-Datenbank

16. Spoločnosť Compass-Datenbank GmbH (ďalej len „Compass-Datenbank“) a jej právni predchodcovia majú už viac ako 130 rokov k dispozícii súbory informácií, ktoré o obchodných spoločnostiach viedlo Rakúsko. Od roku 1995 začali prevádzkovať obchodnú a priemyselnú databázu prístupnú cez internet, ktorá čiastočne čerpala z týchto informácií.

5 — BGBl. č. 10/1991.

6 — Zástupca Rakúska na pojednávaní spresnil, že toto riešenie bolo prijaté z jediného dôvodu, ktorým bola neexistencia úradnej infraštruktúry, pokiaľ ide o online fakturáciu a platby týkajúce sa sprístupňovania obchodného registra cez internet.

7 — BGBl. II č. 240/1999.

8 — Podľa písomných pripomienok predložených zo strany spoločnosti Compass-Datenbank Rakúsko pred rokom 1998 nepoživalo výhody vyplývajúce z autorského práva, pokiaľ ide o obchodný register.

17. Databáza spoločnosti Compass-Datenbank obsahuje informácie, ktoré presahujú škálu informácií uvedených v obchodnom registri. Patria medzi ne informácie o podieloch spoločníkov, telefónne a faxové čísla, emailové adresy, predmety podnikania, ako aj stručný opis ich činností a banky, v ktorých sú vedené účty. Na to, aby Compass-Datenbank mohla prevádzkovať svoje informačné služby, musí denne aktualizovať údaje uvedené v obchodnom registri, ktoré sú dopĺňané o jej vlastný výskum.

18. Do decembra 2001 získavala Compass-Datenbank tieto údaje od rakúskeho spolkového počítačového centra bez akéhokoľvek obmedzenia týkajúceho sa opakovaného použitia. Compass-Datenbank mohla získavať informácie aj ako vydavateľka *Zentralblatt für Eintragungen in das Firmenbuch der Republik Österreich* (ústredný vestník pre zápisy do obchodného registra Rakúskej republiky). Compass-Datenbank opakovane používala tie isté údaje pre jej vlastnú obchodnú a priemyselnú databázu.

C – Konanie na vnútroštátnom súde

19. Rakúsko podalo v roku 2001 návrh na začatie konania na Handelsgericht Wien (obchodný súd, Viedeň), ktorým sa okrem iného domáhalo vydania súdneho príkazu, ktorým by sa spoločnosti Compass-Datenbank zakázalo využívanie údajov z obchodného registra predovšetkým na ukladanie, rozmnožovanie alebo poskytovanie tretím osobám. Rozhodnutím z 9. apríla 2002 Oberster Gerichtshof čiastočne vyhovel návrhu na nariadenie predbežného opatrenia na tento účel a nariadil spoločnosti Compass-Datenbank, aby sa až do vydania konečného rozhodnutia zdržala opakovaného používania obchodného registra na účely aktualizácie jej vlastnej obchodnej a priemyselnej databázy, predovšetkým ukladania a iného rozmnožovania údajov z obchodného registra so zámerom poskytnúť ich alebo ich sprístupniť tretím osobám, alebo údaje z databázy sprostredkovať, pokiaľ tieto údaje nezískala za primeraný poplatok zaplatený Rakúsku. Návrh na začatie prejudiciálneho konania neuvádzal, či rakúske súdy následne v tomto konaní vydali konečné rozhodnutie.

20. Napriek tomu však zástupca spoločnosti Compass-Datenbank na pojednávaní vysvetlil, že aj naďalej získavali údaje z obchodného registra, ale za protihodnotu, ktorú Rakúsko považuje za príliš nízku.

21. Dňa 21. decembra 2006 Compass-Datenbank podala niekoľko ďalších návrhov na začatie konania, v rámci ktorých sa domáhala vydania rozhodnutia, ktorým by sa Rakúsku v súlade s Bundesgesetz über die Weiterverwendung von Informationen öffentlicher Stellen, (spolkový zákon o opakovanom používaní informácií vedených verejnými orgánmi, ďalej len „IWG“)⁹ nariadilo sprístupniť jej určité údaje obsiahnuté v obchodnom registri za primeraný poplatok. Konkrétnejšie, Compass-Datenbank požiadala o sprístupnenie údajov vo forme výpisov z obchodného registra obsahujúcich aktualizované údaje týkajúce sa právnych subjektov v ňom zapísaných alebo vymazaných v predchádzajúci deň, ako aj výpisy z obchodného registra obsahujúce staršie údaje.

9 — BGBl. I č. 135/2005. Táto otázka nie je podrobne vysvetlená ani v návrhu na začatie prejudiciálneho konania a ani v relevantnom ustanovení, ktoré som citoval. Napriek tomu poznamenávam, že § 7 IWG stanovuje, že poplatok, ktorý si orgány účtujú za opakované použitie údajov verejného sektora, by nemal presahovať vynaložené náklady a primeranú prirážku za ziskovú maržu.

22. V rámci vnútroštátnych konaní bolo ustálené, že Compass-Datenbank nemôže odvodzovať z IWG žiadne práva. Dospelo sa však k záveru, že by mohli existovať argumenty, na základe ktorých by sa táto spoločnosť mohla odvolávať na práva zakotvené v práve hospodárskej súťaže. Po viacerých konaniach na rôznych stupňoch rakúskych súdov sa prípad dostal pred Oberster Gerichtshof, ktorý považoval za potrebné prerušiť konanie a predložiť Súdnemu dvoru tieto tri prejudiciálne otázky:

- „1. Má sa článok 102 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že verejný orgán podniká, ak ukladá do databázy (obchodný register) údaje poskytnuté podnikmi na základe zákonnej oznamovacej povinnosti a za poplatok umožňuje nahliadnuť do nej a/alebo vyhotovovať z nej výpisy, ale zakazuje iné formy jej využitia?

V prípade zápornej odpovede na prvú otázku:

2. Ide o podnikateľskú činnosť, ak verejný orgán pri odvolaní sa na právo *sui generis* na ochranu zakazuje ako tvorca [autor] databázy spôsob jej využitia, ktorý ide nad rámec nahliadania do nej a vyhotovovania výpisov z nej?

V prípade kladnej odpovede na prvú alebo druhú otázku:

3. Má sa článok 102 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že zásady obsiahnuté v rozsudkoch RTE a ITP/Komisia (ďalej len „Magill“) a I.M.S. Health¹⁰ (teória dôležitých zariadení) sa uplatnia aj v prípade, keď neexistuje „dodávateľský trh“, pretože chránené údaje sa zbierajú a ukladajú do databázy (obchodný register) v rámci výkonu verejnej moci?“

23. Písomné pripomienky predložili Compass-Datenbank, rakúska, írsky, holandská, poľská a portugalská vláda a Európska komisia. Compass-Datenbank, rakúska a írsky vláda, ako aj Európska komisia sa zúčastnili na pojednávaní, ktoré sa konalo 2. februára 2012.

IV – Analýza

A – Predbežné pripomienky

1. Úloha účtovných agentúr

24. Pripomienky predložené zo strany účastníkov konania naznačujú, že ako predbežnú otázku je potrebné analyzovať úlohu účtovných agentúr, najmä pokiaľ ide o to, aký vplyv má na posudzovanie toho, či Rakúsko vykonáva ekonomickú činnosť.

25. Ako už bolo vysvetlené v bode 14 vyššie, v roku 1991 bola zavedená metóda sprístupňovania obchodného registra prostredníctvom účtovných agentúr. Tieto agentúry za poplatok poskytujú online prístup k obchodnému registru. Zástupca Rakúska na pojednávaní spresnil, že v súčasnosti môže byť uznaná za účtovnú agentúru akákoľvek spoločnosť, ktorá spĺňa požiadavky na poskytovanie predmetnej služby a výkonnosti. V súčasnosti existuje 10 účtovných agentúr, ktoré plnia túto úlohu, pričom jedna z nich patrí do skupiny spoločností, ktorej členom je aj Compass-Datenbank.¹¹

10 — Rozsudky zo 6. apríla 1995, RTE a ITP/Komisia, C-241/91 P a C-242/91 P, Zb. s. I-743, a z 29. apríla 2004, I.M.S. Health, C-418/01, Zb. s. I-5039.

11 — Na pojednávaní sa konštatovalo, že táto účtovná agentúra je sesterskou spoločnosťou spoločnosti Compass-Datenbank.

26. Účtovné agentúry vytvárajú prostredníctvom internetu spojenie medzi obchodným registrom a zákazníkom. Nesmú opakovane použiť údaje obsiahnuté v obchodnom registri, meniť obsah alebo prezentáciu prenášaných údajov. Taktiež nesmú pridávať k ich obsahu reklamu. Podobne zákazníci účtovných agentúr nesmú opakovane používať údaje takým spôsobom, ktorý by porušoval práva *sui generis* Rakúska v súvislosti s obchodným registrom. To znamená, že zákaz takéhoto opakovaného použitia, na ktoré sa vzťahuje právo *sui generis*, je absolútny a dodržiavaný Rakúskom nediskriminačným spôsobom.

27. Je dôležité mať na pamäti, že prostredníctvom návrhov podaných na vnútroštátne súdy sa Compass-Datenbank domáha, aby Rakúsko za primeraný poplatok udelilo povolenie na hromadný prenos nových údajov zapísaných v obchodnom registri, ako aj povolenie na opakované použitie týchto údajov s cieľom zahrnúť ich do informačnej služby spoločnosti Compass Datenbank a distribuovať ich.

28. Účelom obstarania takéhoto súdneho príkazu je umožniť spoločnosti Compass- Datenbank poskytovať služby, ktoré nadväzujú na údaje, ktoré sú už prístupné verejnosti prostredníctvom účtovných agentúr. Ako už Compass-Datenbank zdôraznila na pojednávaní, chce poskytovať viac ako len púhe kópie údajov, ktoré sprístupňujú účtovné agentúry. Chce týmto údajom pridať na hodnotu tým, že ich doplní o ďalšie skutočnosti. Okrem toho, jej obchodný model vyžaduje, aby mala prístup k novým a aktuálnym údajom za cenu, ktorá je nižšia ako zákonný poplatok splatný prostredníctvom účtovných agentúr. To je to, čo je predmetom konania prebiehajúceho na vnútroštátnom súde začatého na návrh spoločnosti Compass-Datenbank, ktorá navrhla určitý poplatok, ktorý považujú za primeraný poplatok splatný Rakúsku.

29. Vytvorenie si jasnej predstavy o úlohe účtovných agentúr je dôležité z dvoch dôvodov. Po prvé, pri posudzovaní toho, či verejný orgán „podniká“ v zmysle práva EÚ v oblasti hospodárskej súťaže, je potrebná analýza jednotlivých činností predmetného verejného orgánu. Orgán bude klasifikovaný ako „podnik“ v rozsahu, v akom majú tieto činnosti „ekonomickú“ povahu.¹² Sú to teda činnosti Rakúska, a nie činnosti týchto účtovných agentúr, ktoré sú relevantné pri posudzovaní rozsahu, v akom sa článok 102 ZFEÚ uplatňuje na prejednávany prípad.

30. Taktiež je dôležité rozlišovanie, pretože na účely posudzovania toho, či podnik zneužíva dominantné postavenie tým, že odmietne dodať tovar alebo poskytnúť službu, je potrebné začať s identifikáciou trhu, na ktorom má predmetný podnik dominantné postavenie. Z tohto dôvodu je táto analýza zameraná na Rakúsko, a nie na účtovné agentúry.

31. Domnievam sa, že správna analýza usporiadania vzťahov je nasledujúca. Rakúsko udeľuje účtovným agentúram verejnú koncesiu na služby. K tomuto záveru som dospel z dôvodu, že účtovné agentúry majú, pod dohľadom ministerstva spravodlivosti, do istej miery obmedzené právo stanovovať cenu za online prístup k obchodnému registru (poplatok, ktorý je doplnkom k zákonnému súdnemu poplatku) a prijímajú tento poplatok od tretích strán, a nie od zmluvnej strany, ktorá im zadala verejnú zákazku na služby.¹³ Obchodné riziko týkajúce sa online prístupu k obchodnému registru znášajú účtovné agentúry, ktoré zároveň tvrdia, že Rakúsko im iba udelilo koncesiu.¹⁴

12 — Pozri rozsudky z 23. apríla 1991, Höfner a Elser, C-41/90, Zb. s. I-1979, bod 21; zo 16. marca 2004, AOK-Bundesverband a i., C-264/01, C-306/01, C-354/01 a C-355/01, Zb. s. I-2493, bod 59, a z 19. januára 1994, SAT Fluggesellschaft/Eurocontrol, C-364/92, Zb. s. I-43, bod 18.

13 — Pozri rozsudky z 10. septembra 2009, Eurawasser, C-206/08, Zb. s. I-8377, body 53 až 57, a z 10. marca 2011, Privater Rettungsdienst und Krankentransport Stadler, C-274/09, Zb. s. I-1335, body 24 a 25. Podľa sekundárnej právnej úpravy EÚ je koncesia na služby zákazka rovnakého druhu ako verejná zákazka na služby s tým rozdielom, že protiplnením za poskytovanie služieb je buď len právo na využívanie služby, alebo toto právo spojené s peňažným plnením.

14 — Rozsudky Eurawasser, už citovaný v poznámke pod čiarou 13, body 67 a 68; Privater Rettungsdienst und Kranentransport Stadler, už citovaný v poznámke pod čiarou 13, bod 26.

32. Hoci sa rozhodlo, že na odmietnutie zo strany členského štátu udeliť na základe koncesie na služby výhradnú licenciu sa vo všeobecnosti vzťahujú základné pravidlá Zmluvy EÚ a Zmluvy FEÚ vrátane článku 56 ZFEÚ, najmä zásady o rovnakom zaobchádzaní a zákaze diskriminácie z dôvodu štátnej príslušnosti, ako aj povinnosť transparentnosti,¹⁵ povinnosti členských štátov nezachádzajú nad tento rámec. Na verejnú koncesiu na služby sa nevzťahuje žiadna smernica o verejnom obstarávaní.¹⁶

33. Rád by som na okraj dodal, že môže vyvstať otázka, či zákonné súdne poplatky a/alebo dodatočný poplatok, ktorý si uplatňujú účtovné agentúry, presahujú prípustné „administratívne náklady“ vynaložené na získanie kópií dokumentov alebo výpisov uvedené v článku 3 ods. 3 smernice 68/151. To, či Rakúsko koná v rozpore so smernicou 68/151, však nie je relevantné, pokiaľ ide o otázku, či Rakúsko podniká¹⁷ tým, že odmietlo hromadný prenos a opakované použitie údajov, ktorých sa toto konanie týka.

34. Okrem toho, hoci činnosti účtovných agentúr je potrebné vnímať čisto ekonomicky, táto otázka je taktiež irelevantná, pokiaľ ide o to, či Rakúsko zneužívalo svoje postavenie tým, že odmietlo udeliť spoločnosti Compass-Datenbank licenciu na hromadný prenos alebo povoliť opakované použitie údajov obsiahnutých v obchodnom registri. Je to tak preto, lebo účtovné agentúry pôsobia na samostatnom a nezávislom trhu, ako je trh, na ktorom chce pôsobiť Compass-Datenbank. Účtovné agentúry pôsobia na trhu s online prístupom k obchodnému registru. Inými slovami, jednoducho poskytujú elektronické spojenie a decentralizované zákaznícke pripojenie k údajom, ktoré vedie Rakúsko.

35. Compass-Datenbank nie je z tohto trhu vylúčená, ale má k nemu prístup za nediskriminačných podmienok. Ako som už spomenul, jednou zo spoločností v rámci jej skupiny je v skutočnosti účtovná agentúra pôsobiaca na tomto trhu. Compass-Datenbank sa nesnaží získať povolenie na opakované použitie informácií od účtovných agentúr, ktoré sú obdobne vylúčené z opakovaného použitia týchto informácií, ale alternatívny spôsob prístupu k týmto údajom. Compass-Datenbank namieta proti zneužívaniu dominantného postavenia zo strany Rakúska, keďže bráni vzniku alebo pokračovaniu trhu s komercializáciou týchto údajov.

2. Relevantnosť smerníc

36. Vzhľadom na písomné pripomienky predložené zo strany rakúskej a holandskej vlády vyvstala ďalšia predbežná otázka, ktorou je potrebné sa zaoberať. Táto otázka sa týka toho, aký vplyv, ak vôbec nejaký, majú povinnosti uložené Rakúsku smernicami 68/151 a 2003/98 na posudzovanie toho, či vykonáva ekonomickú činnosť v zmysle, ktorý je relevantný pre uplatnenie článku 102 ZFEÚ.

37. Je nesporné, že v prípade priameho rozporu medzi smernicou a akýmkoľvek základným ustanovením ZEÚ alebo ZFEÚ, vrátane článku 102 ZFEÚ, sa uplatní základné ustanovenie. No v rámci Európskej únie, podobne ako je to v akomkoľvek štátnom zriadení založenom na ústavnosti a vláde práva, je úlohou normotvorcu preskúmať a zvážiť abstraktnejšie a všeobecnejšie pravidlá a zásady zakotvené v ústave, alebo v prípade Európskej únie, v Zmluvách.¹⁸

38. V súlade s uplatneným prístupom, najmä však s tým, ktorý prijala holandská vláda vo svojich písomných pripomienkach, existencia a obsah smerníc sú rovnako relevantné ako ustanovenia vnútroštátneho práva pri posudzovaní toho, či členský štát vykonáva ekonomické činnosti, ktoré upravuje článok 102 ZFEÚ, ako naopak v prípade výkonu verejnej moci patria mimo jeho pôsobnosť.

15 — Rozsudok z 3. júna 2010, Sporting Exchange, C-203/08, Zb. s. I-4695, bod 39.

16 — Tamže, bod 39.

17 — Na druhej strane otázka, či zákonné poplatky za sprístupnenie obchodného registra vedeného Rakúskom, ktoré sa odvoláva na svoje právo *sui generis* k databáze, sú nastavené tak vysoko, že robia povahu činnosti ekonomickou, si vyžaduje podrobnejšie preskúmanie.

18 — Z tohto dôvodu právne akty EÚ nemôžu byť zrušené, pokiaľ Súdny dvor nepotvrdil existenciu nezlučiteľnosti so Zmluvami v rámci konania, v ktorom sa skúma platnosť sekundárneho opatrenia. Pozri rozsudok z 22. októbra 1987, Foto-Frost, 314/85, Zb. s. 4199.

Kritérium pri posudzovaní toho, či verejný orgán vykonáva ekonomické činnosti, umožňuje skúmanie povahy vykonávaných činností, cieľ a *pravidlá, ktorým podliehajú*.¹⁹ To zahŕňa všetky relevantné smernice, ako to ilustruje rozsudok Selex Sistemi Integrati/Komisia²⁰, v rámci ktorého bola smernica relevantná v súvislosti s posudzovaním činností Eurocontrol, pokiaľ ide o to, či majú ekonomickú alebo verejnú povahu.

39. Z tohto dôvodu sa domnievam, že smernice nie je vhodné na základe hierarchie noriem odkladať nabok a že sú dôležitou súčasťou posudzovania, ktoré bol Súdny dvor vyzvaný vykonať. Obe smernice 68/151 a 2003/98, ako aj smernica 96/9 obsahujú ustanovenia, ktoré sú relevantné pri posudzovaní toho, či Rakúsko tým, že nepovolilo opakované použitie údajov obsiahnutých v obchodnom registri a neudelilo licenciu na hromadný prístup, vykonáva ekonomickú činnosť alebo vykonáva verejné právomoci.

B – Prvá a druhá prejudiciálna otázka

1. Rozsah predložených prejudiciálnych otázok

40. Súdny dvor bol vyzvaný rozhodnúť o tom, či, po prvé, za okolností prejednávaneho prípadu Rakúsko „podniká“ v zmysle článku 102 ZFEÚ a, po druhé, či je teória „dôležitých zariadení“ relevantná pri riešení sporu pri údajnej neexistencii dodávateľského trhu.

41. Domnievam sa, že úloha Súdneho dvora sa obmedzuje na poskytnutie usmernenia vnútroštátnemu súdu, pokiaľ ide o to, či Rakúsko vykonáva verejné právomoci alebo výsadné práva s výnimkou ekonomických činností,²¹ alebo či, naopak, aspoň jedna z predmetných činností predstavuje ekonomickú činnosť, ktorá je oddeliteľná od verejných činností Rakúska.²² V prípade že ide o druhú uvedenú alternatívu, je Súdny dvor vyzvaný poskytnúť usmernenie, pokiaľ ide o parametre práva v oblasti zneužívania dominantného postavenia vo forme odmietnutia poskytnutia²³, presnejšie povedané okolností, v rámci ktorých sa na odmietnutie udelenia licencie na materiál chránený právom *sui generis* k databáze uplatňuje článok 102 ZFEÚ.

42. Prvými dvoma otázkami sa budem zaoberať v rámci prvej a druhej prejudiciálnej otázky spoločne. Poslednou otázkou, ktorá sa týka odmietnutia udelenia licencie, sa budem zaoberať v rámci tretej prejudiciálnej otázky samostatne.

43. Ako zdôraznila poľská vláda, tieto otázky si vyžadujú, aby Súdny dvor preskúmal tri samostatné činnosti vzhľadom na svoju judikatúru týkajúcu sa okolností, v rámci ktorých verejný orgán podniká, a teda je viazaný pravidlami EÚ zakazujúcimi zneužívanie dominantného postavenia v zmysle článku 102 ZFEÚ. Týmito činnosťami sú:

- i) ukladanie do databázy (obchodného registra) údajov poskytnutých podnikmi na základe zákonnej oznamovacej povinnosti;

19 — Pozri rozsudok SAT Fluggesellschaft/Eurocontrol, už citovaný v poznámke pod čiarou 12, bod 30. Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

20 — Rozsudok z 12. decembra 2006, Selex Sistemi Integrati/Komisia, T-155/04, Zb. s. II-4797, proti ktorému bolo podané odvolanie a následne vydaný rozsudok z 26. marca 2009, Selex Sistemi Integrati/Komisia, C-113/07 P, Zb. s. I-2207.

21 — Pozri rozsudky SAT Fluggesellschaft/Eurocontrol, už citovaný v poznámke pod čiarou 12, bod 30; z 18. marca 1997, Calì & Figli/Servizi Ecologici Porto di Genova, C-343/95, Zb. s. I-1547, bod 22, a Selex Sistemi Integrati/Komisia, už citovaný v poznámke pod čiarou 20, bod 70.

22 — Pozri rozsudky SAT Fluggesellschaft/Eurocontrol, už citovaný v poznámke pod čiarou 12, bod 28; z 12. decembra 2000, Aéroports de Paris/Komisia, T-128/98, Zb. s. II-3929, bod 108; zásadu oddeliteľnosti potvrdil Súdny dvor v rozsudku z 24. októbra 2002, Aéroports de Paris/Komisia, C-82/01 P, Zb. s. I-9297, bod 81.

23 — Pozri rozsudky z 5. októbra 1988, CICRA a i., 53/87, Zb. s. 6039; z 5. októbra 1988, Volvo, 238/87, Zb. s. 6211; Magill, už citovaný v poznámke pod čiarou 10; z 26. novembra 1998, Bronner, C-7/97, Zb. s. I-7791; I.M.S. Health, už citovaný v poznámke pod čiarou 10; zo 17. septembra 2007, Microsoft/Komisia, T-201/04, Zb. s. II-3601.

- ii) umožnenie za poplatok nahliadnuť do obchodného registra a/alebo vyhotovovať z neho výpisy, a
- iii) zákaz opakovaného použitia údajov obsiahnutých v obchodnom registri.

44. Ešte predtým, ako sa začnem zaoberať týmito otázkami, je dôležité pripomenúť, že relevantná rakúska právna úprava odráža reštriktívnu politiku, pokiaľ ide o možnosti tretích strán poskytovať obchodné informačné služby spracovaním údajov obsiahnutých v obchodnom registri. Ostatné členské štáty, ako napríklad Írsko, prijali liberálnejšie prístupy a umožňujú napríklad udelenie licencií na hromadný prístup a opakované použitie týchto údajov na komerčné účely. Nech je už podstata týchto rôznych prístupov akákoľvek, právo EÚ bude obmedzovať politickú voľbu členského štátu iba za okolností, keď členský štát koná ako podnik.

2. Ukladanie informácií do obchodného registra

45. V kontexte práva hospodárskej súťaže pojem podnik zahŕňa každý právny subjekt vykonávajúci hospodársku činnosť nezávisle od právneho postavenia tohto subjektu a spôsobu jeho financovania.²⁴ To zahŕňa členské štáty. To, či členský štát koná priamo prostredníctvom orgánu, ktorý je súčasťou štátnej správy, alebo prostredníctvom orgánu, ktorému zveril osobitné alebo výlučné práva, nie je dôležité.²⁵ Dôležité je skôr preskúmať povahu činností, ktoré vykonáva verejný podnik alebo predmetný orgán.²⁶

46. Verejné subjekty sú vylúčené z definície podniku iba v tom prípade, že vykonávajú verejnú právomoci alebo výsady práva s výnimkou ekonomických činností.²⁷ Je potrebné samostatne posudzovať každú činnosť, ktorú vykonáva predmetný subjekt verejnej moci. V prípade, že tieto činnosti sú oddeliteľné, subjekt verejnej moci predstavuje podnik v rozsahu, v akom vykonáva ekonomické činnosti.²⁸ Ekonomické činnosti predstavujú v zmysle judikatúry akékoľvek ponúkajúce tovarov alebo poskytovanie služieb na trhu.²⁹

47. Je nesporné, že ukladanie do databázy, v prejednávanom prípade do obchodného registra, údajov poskytnutých podnikmi na základe zákonnej oznamovacej povinnosti, je vďaka svojmu charakteru, cieľu a pravidlám, ktoré sa naň vzťahujú, spojené s vykonávaním verejných právomocí.³⁰

48. Ukladanie údajov do obchodného registra na základe zákonnej oznamovacej povinnosti je činnosť vykonávaná vo všeobecnom záujme právnej istoty. Právne subjekty uvedené v § 2 FBG sú povinné poskytnúť informácie stanovené v § 3 FBG na účely dodržania podmienok registrácie stanovených v § 4, § 5, § 6 a § 7. Taktiež sú povinné bezodkladne oznámiť akékoľvek zmeny údajov, ktoré už boli

24 — Pozri rozsudok SAT Fluggesellschaft/Eurocontrol, už citovaný v poznámke pod čiarou 12, bod 18.

25 — Pozri rozsudok Calì & Figli/Servizi Ecologici Porto di Genova, už citovaný v poznámke pod čiarou 21, bod 17.

26 — Tamže, bod 18.

27 — Pozri rozsudky SAT Fluggesellschaft/Eurocontrol, už citovaný v poznámke pod čiarou 12, body 27 až 30; Calì & Figli/Servizi Ecologici Porto di Genova, už citovaný v poznámke pod čiarou 21, bod 22, a Selex Sistemi Integrati/Komisija, už citovaný v poznámke pod čiarou 20, bod 70.

28 — Pozri rozsudok SAT Fluggesellschaft/Eurocontrol, už citovaný v poznámke pod čiarou 12, bod 28.

29 — Pozri rozsudky Aéroports de Paris (T-128/98), už citovaný v poznámke pod čiarou 22, bod 107; Aéroports de Paris (C-82/01 P), už citovaný v poznámke pod čiarou 22, bod 79; z 11. júla 2006, FENIN/Komisija, C-205/03 P, Zb. s. I-6295, bod 25; z 3. marca 2011, AG2R Prévoyance, C-437/09, Zb. s. I-973, bod 42. Aj keby vykonávaná činnosť neprinášala zisk, stále môže byť relevantná účasť na trhu. Pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Maduro 10. novembra 2005 vo veci FENIN/Komisija (už citovanej vyššie), bod 14; a rozsudok Selex Sistemi Integrati/Komisija, už citovaný v poznámke pod čiarou 20, bod 115.

30 — Pozri rozsudky Calì & Figli/Servizi Ecologici Porto di Genova, už citovaný v poznámke pod čiarou 21, bod 23; SAT Fluggesellschaft/Eurocontrol, už citovaný v poznámke pod čiarou 12, bod 30.

zaregistrované (pozri § 10 FBG). Rakúsko môže uložiť správne sankcie na účely zabezpečenia toho, aby údaje, ktoré je potrebné oznámiť, boli oznámené úplne a bezodkladne (§ 24 FBG). To je dôležité, pretože zverenie práv a donucovacích právomocí, ktoré sa líši od bežného práva, je stanovený indikátor výkonu verejnej právomoci.³¹

49. Okrem toho, táto činnosť priamo súvisí s povinnosťami Rakúska stanovenými v smernici 68/151, najmä v jej článku 3. Tento článok ukladá členským štátom povinnosť viesť centrálny register, obchodný register alebo register spoločností. Článok 3 ďalej ukladá povinnosť sprístupnenia týchto informácií, ako aj primeraného prístupu k týmto informáciám.

50. Je potrebné pripomenúť, že hoci súkromné osoby majú fyzickú spôsobilosť vytvárať, zhromažďovať a uvádzať na trh obchodné informačné údaje, nemôžu im udeliť právne postavenie, ktoré charakterizuje údaje obsiahnuté v oficiálnom obchodnom registri; konkrétne možnosť ich namietania voči tretím stranám.³² Tento právny účinok možno vytvoriť iba prostredníctvom osobitných právnych pravidiel. Výslovným účelom verejných registrov, akým je napríklad obchodný register, je vytvoriť zdroj informácií, na ktorý sa možno odvolávať pri právnych vzťahoch, a týmto poskytnúť právnu istotu potrebnú na výmenu v rámci trhu.

3. Umožnenie nahliadať do obchodného registra

51. Táto činnosť je nepochybne aj verejnou činnosťou. Je zrejmé, že verejné registre, akým je napríklad obchodný register, nemôžu plniť svoj hlavný účel, konkrétne vytvárať právnu istotu prostredníctvom transparentnej dostupnosti právne spoľahlivých informácií, pokiaľ k nim nemá prístup každý.

52. Ako zdôraznila holandská vláda, skutočnosť účtovania poplatku nevedie k záveru, že ide o ekonomickú činnosť. Pokiaľ ide o činnosti, ktoré majú čisto neekonomickú povahu, je charakteristické, že sa s nimi spája poplatok za službu. Jasným príkladom sú poplatky, ktoré si účtujú súdy alebo súdni exekútori. Skutočnosť, že verejná činnosť môže prinášať dotknutým verejným subjektom ekonomický zisk, neznamená, že táto činnosť má ekonomickú povahu.

53. Tretí pododsek článku 3 ods. 3 smernice 68/151 stanovuje, že cena za získanie kópie z obchodného registra nesmie presiahnuť „administratívne náklady“ na jej zhotovenie. Podľa písomných pripomienok predložených zo strany Komisie, ako aj podľa jej ústnych pripomienok predložených na pojednávaní Rakúsko tým, že sa odvoláva na svoje právo *sui generis*, pokiaľ ide o údaje obsiahnuté v obchodnom registri, chráni svoje ekonomické záujmy.

54. Momentálne neexistujú žiadne dôkazy o tom, že by zákonný súdny poplatok, či už sám alebo spolu s poplatkom, ktorý si účtujú účtovné agentúry, presahoval administratívne náklady vynaložené na zhotovenie kópie dokumentov alebo údajov obsiahnutých v obchodnom registri v zmysle článku 3 ods. 3 smernice 68/151. Ak by to tak bolo, systém stanovovania cien uplatňovaný Rakúskom by mohol byť napadnutý v rámci konania na vnútroštátnych súdoch alebo vo všeobecnosti v rámci konania o nesplnenie povinnosti v zmysle článku 258 ZFEÚ.

55. Aj keby sa nahliadanie do obchodného registra a/alebo vyhotovovanie si výpisov z neho považovalo za ekonomickú činnosť, bola by neoddeliteľnou od činností spočívajúcich v zhromažďovaní údajov. Ekonomická a verejná činnosť bude oddeliteľná vtedy, ak ekonomická činnosť nie je úzko spojená s verejnou činnosťou a ak vzťah medzi nimi je iba nepriamy.³³ Ako spresnil generálny advokát

31 — Pozri rozsudok SAT Fluggesellschaft/Eurocontrol, už citovaný v poznámke pod čiarou 12, bod 24.

32 — Pozri článok 3 ods. 5 smernice 68/151.

33 — Pozri rozsudok Selex Sistemi Integrati/Komisia, už citovaný v poznámke pod čiarou 20, body 76 a 77.

Maduro, všetky prejavy výkonu verejnej moci, ktorých cieľom je regulovať trh, a nie zúčastniť sa na ňom, sú vynaté z rozsahu pôsobnosti práva hospodárskej súťaže.³⁴ Ako to vyplýva najmä zo znenia článku 3 smernice 68/151, vedenie obchodného registra je bezprostredne späté so zabezpečením primeraného prístupu k nemu.

56. Okrem toho, na rozdiel od tvrdení uvedených v písomných pripomienkach predložených zo strany Komisie, skutočnosť, že účtovné agentúry, ktoré poskytujú spojenie, pokiaľ ide o verejný online prístup k predmetným údajom, nemajú udelené donucovacie právomoci a to, že medzi týmito agentúrami existuje určitá forma obmedzenej hospodárskej súťaže,³⁵ nič nemení na neoddeliteľnosti sprístupňovania údajov a ich zhromažďovaní. Navyše, účtovné agentúry podliehajú kontrole štátu prostredníctvom dohľadu zo strany ministerstva spravodlivosti, pokiaľ ide o poplatky, ktoré môžu vyberať od svojich používateľov.³⁶

4. Zákaz opakovaného použitia údajov

57. Prípád spoločnosti Compass-Datenbank je neobvyklý v tom zmysle, že sa týka povinnosti Rakúska konať, aby si splnilo svoje povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 102 ZFEÚ, a nie zdržania sa tohto konania. V tomto prípade je užitočné pripomenúť obmedzenia povinností členských štátov konať, aby si splnili svoje povinnosti v zmysle práva EÚ v oblasti hospodárskej súťaže. Hoci existuje všeobecná povinnosť zdržať sa konania, ktoré by mohlo ohroziť ciele Zmluvy vrátane politiky hospodárskej súťaže,³⁷ povinnosť konať ostáva obmedzená.

58. Tieto zásady boli nedávno zopakované v rozsudku AG2R Prévoyance³⁸, v ktorom Súdny dvor pripomenul, že článok 101 ZFEÚ v spojení s článkom 4 ods. 3 ZEÚ ukladá členským štátom povinnosť, aby neprijímali ani nezachovávali v účinnosti opatrenia vo forme zákonov alebo iných právnych predpisov, ktoré môžu zmariť potrebný účinok pravidiel hospodárskej súťaže uplatňujúcich sa na podniky.³⁹ Okrem toho, v zmysle článku 106 ods. 1 ZFEÚ členské štáty v prípade verejnoprávných podnikov a podnikov, ktorým priznávajú osobitné alebo výlučné práva, neustanovia ani neponechajú v účinnosti opatrenia, ktoré sú v rozpore s pravidlami Zmlúv, najmä s pravidlami uvedenými v článkoch 18 ZFEÚ a článkoch 101 ZFEÚ až 109 ZFEÚ, s výnimkou uvedenou v článku 106 ods. 2 ZFEÚ.⁴⁰

59. Ani jedna z týchto zásad nie je v prípade spoločnosti Compass-Datenbank užitočná. Relevantné ustanovenia rakúskeho práva nemaria účinok pravidiel EÚ v oblasti hospodárskej súťaže. V rámci judikatúry vydané v tejto oblasti neexistuje nič, čo by nútilo členský štát sprístupniť údaje ekonomickým subjektom alebo inak uľahčiť vytvorenie nových trhov pri neexistencii opatrení na vnútornom trhu, ktorých účelom je zaviesť hospodársku súťaž v priemysloch, ktoré tradične fungovali ako štátne monopoly.⁴¹

34 — Pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Maduro 10. novembra 2005 vo veci FENIN/Komisía (rozsudok už citovaný v poznámke pod čiarou 29), bod 15.

35 — Pozri rozsudok AOK-Bundesverband a i., už citovaný v poznámke pod čiarou 12, bod 56.

36 — Pozri rozsudok Calì & Figli/Servizi Ecologici Porto di Genova, už citovaný v poznámke pod čiarou 21, bod 24. To, že tento prístup k verejnej činnosti môže závisieť od použitia „vrátnikov“, ktorých činnosť má ekonomickú povahu, preukazujú okrem iného ustanovenia ukládajúce povinnosť, aby boli účastníci súdneho konania právne zastúpení. Pozri napríklad článok 19 ods. 3 Štatútu Súdného dvora Európskej únie.

37 — Rozsudok z 18. júna 1991, ERT, C-260/89, Zb. s. I-2925.

38 — Rozsudok už citovaný v poznámke pod čiarou 29, body 24 a 25.

39 — Pozri okrem iného rozsudky AGR2 Prévoyance, už citovaný v poznámke pod čiarou 29, bod 24; z 21. septembra 1999, Brentjens, C-115/97 až C-117/97, Zb. s. I-6025, bod 65; z 21. septembra 1999, Drijvende Bokken, C-219/97, Zb. s. I-6121, bod 55.

40 — Pozri rozsudok AGR2 Prévoyance, už citovaný v poznámke pod čiarou 29, bod 25.

41 — Aké napríklad existovali v sektore telekomunikácií.

60. Skutkové okolnosti prejednávaneho prípadu nezodpovedajú ani tým, v rámci ktorých boli podniku udelené osobitné alebo výlučné práva. Naopak, zákaz opakovaného použitia a komercializácie údajov obsiahnutých v obchodnom registri nad rámec činností účtovných agentúr, pokiaľ ide o poskytnutie možnosti online prístupu k databáze, sa uplatňuje na každý subjekt, a nie iba na Compass Datenbank. Súčasná právna úprava EÚ stanovuje: „osoba, ktorá zhotovila databázu, však môže vyhradiť výlučné právo na prístup k nej určeným osobám... alebo podmieniť tento prístup osobitnými podmienkami, napríklad finančného charakteru“. ⁴² Ako som už uviedol, smernica 2003/98 „neobsahuje záväzok“ členských štátov „umožniť opakované použitie dokumentov“. ⁴³

61. Rakúska, holandská a portugalská vláda sa na účely ochrany tejto databázy taktiež odvolávajú na článok 7 smernice 96/9 o právnej ochrane databáz a na právo *sui generis*. ⁴⁴ Domnievam sa však, že je to v značnej miere irelevantné pri posudzovaní toho, či zákaz opakovaného použitia údajov je verejná alebo ekonomická činnosť v zmysle článku 102 ZFEÚ. Zdá sa, že je zrejmé, že verejné orgány sa môžu na účely ochrany svojich verejných úloh odvolávať na ich práva vyplývajúce zo súkromného práva, akým je napríklad zákaz, ako majiteľa pozemku, vniknúť do vojenského zariadenia. Právo *sui generis* však vstupuje do kontextu tretej prejudiciálnej otázky, pokiaľ ide o posudzovanie toho, či a kedy môže byť majiteľ práva duševného vlastníctva prinútený udeliť licenciu.

62. Vzhľadom na vyššie uvedené navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na prvú a druhú prejudiciálnu otázku záporne.

C – Tretia prejudiciálna otázka

63. Vzhľadom na to, že som odpovedal na prvé dve prejudiciálne otázky záporne, nie je potrebné odpovedať na tretiu prejudiciálnu otázku. V prípade, že Súdny dvor rozhodne, že Rakúsko v skutočnosti vykonáva ekonomickú činnosť tým, že zhromažďuje údaje obsiahnuté v obchodnom registri alebo že ich sprístupňuje verejnosti, prípadne aj oboje, predložím niekoľko pripomienok, ktoré by mu mohli byť nápomocné.

64. Touto prejudiciálnou otázkou je Súdny dvor vyzvaný poskytnúť usmernenie, pokiaľ ide o to, či zásady obsiahnuté v rozsudkoch Magill a I.M.S. Health („teória dôležitých zariadení“) sa uplatnia aj v prípade, že neexistuje „dodávateľský trh“ pretože chránené údaje sa zbierajú a ukladajú do databázy (obchodný register) v rámci výkonu verejnej moci. Táto otázka je relevantná iba v tom prípade, že by Rakúsko bolo v rámci okolností konania vo veci samej považované za podnik.

65. Je potrebné začať identifikáciou dodávateľského trhu. ⁴⁵ Je to tak preto, lebo neexistencia dominantného postavenia na tomto trhu by znamenala, že nemôže existovať žiadne zneužitie na odberateľskom trhu, ktorý sa niekedy nazýva aj ako susedný alebo derivátny trh. V prejednávanom prípade existuje paralelný trh s online prístupom k novým údajom obsiahnutým v obchodnom registri prostredníctvom účtovných agentúr, ale neexistuje žiaden dodávateľský trh s hromadným prístupom k údajom obsiahnutým v obchodnom registri, ktorý je legálne dostupný na opakované použitie

42 — Pozri rozsudok z 9. októbra 2008, Directmedia Publishing, C-304/07, Zb. s. I-7565, bod 52. Pozri taktiež rozsudok z 9. novembra 2004, The British Horseracing Board a i., C-203/02, Zb. s. I-10415, bod 55. Odôvodnenie 47, ako aj článok 13 smernice 96/9 objasňujú, že právo *sui generis* sa netýka pravidiel EÚ okrem iného v oblasti zneužívania dominantného postavenia (pozri rozsudok Directmedia Publishing, bod 56). Keďže som však už konštatoval, že Rakúsko nevykonávalo ekonomické činnosti, ktoré by odôvodňovali ich klasifikáciu ako „podnikanie“ v zmysle práva EÚ v oblasti hospodárskej súťaže, nevystala žiadna otázka týkajúca sa porušenia pravidiel EÚ v oblasti hospodárskej súťaže.

43 — Pozri odôvodnenie 9 smernice 2003/98. Pozri taktiež článok 3 smernice 2003/98, ktorý stanovuje, že rozsah uplatniteľnosti smernice sa obmedzuje na okolnosti, v rámci ktorých dotknuté členské štáty „povolili“ na základe svojej vlastnej slobodnej vôle „opakované použitie dokumentov v držbe subjektov verejného sektora“. To smeruje k tomu, aby zákaz opakovaného použitia údajov bol legitímnou činnosťou vládnej politiky, a teda skôr štátnou činnosťou ako ekonomickou činnosťou.

44 — Čo sa týka rozsahu zákazu opakovaného použitia bez povolenia v zmysle článku 7 smernice 96/9, pozri rozsudok British Horseracing Board a i., už citovaný v poznámke pod čiarou 42, bod 61. Čo sa týka usmernenia k definícii chránenej databázy, pozri rozsudky British Horse Racing Board, a z 9. novembra 2004, Fixtures Marketing, C-46/02, Zb. s. I-10365.

45 — Pozri rozsudok IMS Health, už citovaný v poznámke pod čiarou 10, bod 45: „... rozhodujúce je, aby bolo možné identifikovať dve rozličné výrobné štádiá spojené tým, že produkt na vstupe je nevyhnutný na dodávanie produktu na výstupe“.

a z ktorého by Compass-Datenbank mohla urobiť obohatený produkt. To, čo je dodávateľským trhom, sú skôr dve funkcie; jednou je zhromažďovanie a registrácia údajov a druhou je zabezpečenie prístupu k týmto údajom. Dva rozsudky, ktoré sú podstatné pri riešení tohto sporu, konkrétne Magill a IMS Health, boli dosť odlišné.

66. V rozsudku Magill sa rozhodlo, že podniky zneužívali svoje dominantné postavenie tým, že odmietli udeliť licenciu na svoje programové plány, čím bránili vzniku trhu s komplexnými televíznymi sprievodcami a mali nepochybne dominantné postavenie na dodávateľskom trhu s informáciami týkajúcimi sa televíznych programov prostredníctvom *de facto* monopolu, pokiaľ ide o informácie použité na zostavovanie zoznamov televíznych programov.⁴⁶ Toto dominantné postavenie na dodávateľskom trhu im umožňovalo vplyv na potenciálny odberateľský trh, na ktorom prebiehala potenciálna hospodárska súťaž. V rozsudku Magill RTE a ITP chceli rezervovať komerčné využitie programových plánov na svoje licencie na dodávateľskom trhu na účely vylúčenia vzniku odberateľského trhu s komplexnými televíznymi sprievodcami.

67. Podobne v rozsudku IMS Health podnik, od ktorého sa žiadalo udelenie nútenej licencie, vykonával jednak ekonomickú činnosť a jednak mal na relevantnom trhu dominantné postavenie, konkrétne prezentáciu údajov o regionálnych predajoch týkajúcich sa farmaceutických produktov farmaceutickým spoločnostiam. Autorské práva chrániace „modulovú štruktúru“, prostredníctvom ktorej podnik prezentoval údaje o predajoch, sa stali priemyselným štandardom a mali za následok získanie dominantného postavenia zo strany podniku. Súdny dvor poznamenal, že odmietnutie zo strany podniku, ktorý má dominantné postavenie, udeliť licenciu na modelovú štruktúru svojim konkurentom, predstavuje zneužívanie iba za výnimočných okolností.⁴⁷ Vo všetkých prípadoch výkonu výhradnej licencie je potrebné splnenie troch kumulatívnych podmienok: (i) odmietnutie bráni vzniku nového výrobku, po ktorom existuje potenciálny dopyt spotrebiteľov; (ii) toto odmietnutie nie je odôvodnené; a (iii) odmietnutie má takú povahu, že vylučuje akúkoľvek hospodársku súťaž na sekundárnom trhu.⁴⁸

68. Ak sa vrátim k prejednávanému prípadu, v návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa nenachádzajú dostatočné informácie o relevantnom odberateľskom trhu. Vieme, že Compass-Datenbank chce komercializovať a dopĺňať nové údaje v obchodnom registri vedenom Rakúskom vo forme rozvinutej obchodnej informačnej služby. Nevieme však nič o postavení spoločnosti Compass-Datenbank na trhu s takto rozvinutými službami z kľúčového hľadiska, ako je napríklad podiel na trhu, ako aj to, v akom pomere je k ostatným podielom jeho konkurentov, ak vôbec nejakí existujú. Ako Súdny dvor konštatoval „vymedzenie relevantného tovarového a geografického trhu, ako aj výpočet podielov na trhu rozličných podnikov, ktoré na ňom pôsobia, predstavuje východiskový bod akéhokoľvek posudzovania situácie v oblasti práva hospodárskej súťaže“.⁴⁹ Ak Súdny dvor nemôže vykonať toto posúdenie, vyhlási návrh na začatie prejudiciálneho konania za neprípustný.⁵⁰

69. V návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa nenachádza žiadna zmienka o tom, či existujú významní konkurenti spoločnosti Compass-Datenbank, ktorí ponúkajú obchodné informačné služby konkurujúce databáze spoločnosti Compass-Datenbank. Ak neexistujú, potom sa zdá, že Compass-Datenbank má dominantné postavenie odvodené od jej historického postavenia ako vydavateľa *Zentralblatt*. Compass-Datenbank mohla získavať údaje, ktoré potrebuje, aj po vydaní súdneho príkazu zo strany Oberster Gerichtshof v roku 2002, ktorého právny základ nie je v návrhu

46 — Pozri rozsudok Magill, už citovaný v poznámke pod čiarou 10, bod 47.

47 — Pozri rozsudok IMS Health, už citovaný v poznámke pod čiarou 10, bod 35.

48 — Pozri rozsudok IMS Health, už citovaný v poznámke pod čiarou 10, bod 38. Pozri nedávny rozsudok Microsoft/Komisia, už citovaný v poznámke pod čiarou 23, body 331 až 335, v ktorom Súd prvého stupňa poskytol stručné zhrnutie práva v oblasti odmietnutia udelenia licencie a zneužívania dominantného postavenia.

49 — Rozsudok zo 17. februára 2005, Viacom Outdoor, C-134/03, Zb. s. I-1167, bod 27.

50 — Tamže, bod 29.

na začatie prejudiciálneho konania vysvetlený, za cenu, ktorú Rakúsko považuje za príliš nízku. V tomto konaní sa Compass-Datenbank v podstate domáha privilegovaného prístupu k údajom obsiahnutým v obchodnom registri v rámci ekonomických a právnych podmienok, ktoré sú priaznivejšie ako tie, ktoré sa uplatňujú na ostatné subjekty. Z týchto dôvodov existuje v prejednávacom prípade istá skutková neurčitosť, pokiaľ ide o to, či sa údajné zneužívanie týkalo stanovovania cien, odmietnutia poskytnutia služby alebo prístupu k dôležitému zariadeniu.

70. Ďalší problém vyvstáva pri posudzovaní toho, čo je relevantným dôležitým zariadením, ktoré vlastní Rakúsko. Dvoma zrejmyými kandidátmi sú právo *sui generis* k databáze obchodného registra alebo prístup k ešte nezverejneným údajom obsiahnutým v obchodnom registri. V každom prípade zariadenie, ktoré bolo odmietnuté, nemôže byť prístupom k novým údajom ako takým, pretože sú prístupné každému za nediskriminačných podmienok prostredníctvom účtovných agentúr.⁵¹

71. Už som konštatoval, že nediskriminačný zákaz opakovaného použitia je výkonom vládnej politiky a jednej z tých, ktorú umožňuje odôvodnenie 9 a článok 3 smernice 2003/98. Nemožno však spochybniť, že odmietnutie Rakúska poskytnúť nové a aktuálne údaje a zákaz opakovaného použitia účinne bráni poskytovaniu služby, po ktorej, zdá sa, preukázateľne existuje dopyt spotrebiteľov. Ako však konštatoval generálny advokát Jacobs vo veci Bronner, súdny príkaz na poskytnutie práva duševného vlastníctva „či už sa chápe ako uplatnenie teórie dôležitých zariadení alebo tradičnejšie ako odpoveď na odmietnutie dodať tovar alebo poskytnúť služby, možno odôvodniť v podmienkach hospodárskej súťaže iba v tých prípadoch, keď dominantný podnik skutočne ovláda príbuzný trh“.⁵²

72. To, či odmietnutie sprístupniť a zákaz opakovaného použitia v prejednávacom prípade vylučuje akúkoľvek hospodársku súťaž na sekundárnom trhu, je sporné. Teoreticky, keby zákaz opakovaného použitia bol účinne vymáhaný, čomu však doposiaľ nič nenasvedčuje, bránilo by to existencii sekundárneho trhu a v konečnom dôsledku akejkoľvek hospodárskej súťaži na tomto trhu za predpokladu, že opakované použitie údajov z obchodného registra je neoddeliteľné v zmysle, v akom to opísala judikatúra Súdneho dvora⁵³ od poskytovania akejkoľvek potrebnej obchodnej informačnej služby týkajúcej sa podnikov. Odmietnutie poskytnúť hromadný prístup k novým a aktuálnym údajom ako také nie je spôsobilé vylúčiť hospodársku súťaž na sekundárnom trhu. Má za následok iba omeškania pri prezentácii aktuálnych produktov, akými sú napríklad služby poskytované zo strany spoločnosti Compass-Datenbank, a zvyšuje náklady na jej poskytovanie.

V – Návrh

73. Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor na prejudiciálne otázky predložené zo strany Oberster Gerichtshof odpovedal takto:

Článok 102 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že verejný orgán nepodniká, ak ukladá do databázy (obchodný register) údaje poskytnuté podnikmi na základe zákonnej oznamovacej povinnosti. Tento orgán nepodniká ani v tom prípade, keď umožňuje nahliadnuť do registra a/alebo vyhotovovať si z neho výpisy, ale zakazuje akékoľvek rozsiahlejšie použitie údajov bez ohľadu na to, či sa na účely ochrany odvoláva na právo *sui generis* ako autor databázy alebo z iných dôvodov.

51 — V tejto súvislosti je podobný rozsudok z 12. júna 1997, Tiercé Ladbroke/Komisnia (T-504/93, Zb. s. II-923, bod 124), v ktorom Súd prvého stupňa konštatoval, že nikomu nebola udelená žiadna licencia na relevantnom geografickom trhu, takže nedošlo k žiadnej diskriminácii. Nedochádza tu k žiadnej diskriminácii, pretože prístup k obchodnému registru má každý prostredníctvom účtovných agentúr.

52 — Pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Jacobs 28. mája 1998 vo veci Bronner (už citovaná v poznámke pod čiarou 23), bod 65.

53 — Pozri rozsudky Bronner, už citovaný v poznámke pod čiarou 23, body 41 až 46, a IMS Health, už citovaný v poznámke pod čiarou 10, body 28, 45 a 49.